

POZIV K SODELOVANJU IN PODPORI

pri pobudi Bralnega društva Slovenije, Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS, Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, Mestne knjižnice Kranj, Društva slovenskih pisateljev, Slovenske sekcije IBBY, Zveze splošnih knjižnic, Mariborske knjižnice, Mestne knjižnice Ljubljana.

NACIONALNI MESEC SKUPNEGA BRANJA 2018

V Sloveniji številne ustanove s področja bralne kulture in razvoja bralne pismenosti že desetletja pripravljamo različne dejavnosti za otroke in mladino, za družine, za vse generacije. Že nekaj let ugotavljamo, da bi bila nujna vzpostavitev nacionalne mreže za bralno kulturo in bralno pismenost, ki bi povezala vse te dejavnosti in prispevala k prepoznavanju pomena bralne kulture na nacionalni ravni ter omogočila celovitejšo nacionalno skrb za spodbujanje branja in bralne kulture.

Uspešne kampanje oziroma bralne pobude so praksa v različnih evropskih državah – številne se vključujejo v **EU Read**: <https://www.euread.com/about-us/>, za zgled je tudi hrvaška nacionalna kampanja Čitaj mi!: <http://www.citajmi.info/naslovna/>.

Vse to nas je spodbudilo k skupni pobudi za nacionalni mesec skupnega branja 2018, ki bi povezal vse, ki v Sloveniji skrbimo za spodbujanje branja in bralne kulture.

K sodelovanju in podpori pozivamo vsa pristojna ministrstva, zavode, urade in agencije, vse vzgojno-izobraževalne zavode, vse visokošolske zavode, vse kulturne ustanove, še posebej vse, ki skrbimo za bralno kulturo: splošne knjižnice, založbe, knjigarne ..., nevladne ustanove z različnih področij, ki v središče svojega delovanja postavljate otroke, mladino, starejše in družine oz. delujete medgeneracijsko ter vse strokovne delavce, ki se pri svojem delu srečujete z različnimi generacijami.

Nacionalni mesec skupnega branja 2018:

- **od 8. septembra 2018**, mednarodnega dne pismenosti,
- **do 8. oktobra 2018**, zaključka Tedna otroka®.

Dolgoročni cilj nacionalne mreže za bralno kulturo in bralno pismenost je dvig bralne kulture in bralne pismenosti vseh prebivalcev v Sloveniji in zamejstvu.

Dosegli ga bomo z naslednjimi ukrepi:

- informiranje vseh prebivalcev Slovenije o pomenu in uporabni vrednosti branja, razvoju bralne kulture in bralne pismenosti za posameznika in za družbo kot celoto,
- spodbujanje branja in dvig bralne kulture vseh prebivalcev v Sloveniji, zamejskem in zdomskem/izseljenskem prostoru,

- spodbujanje skupnega branja v družini, v vrtcih in šolah, v kulturnih ustanovah, večgeneracijskih in medgeneracijskih centrih, v okviru dejavnosti, ki jih vodijo društva/zveze prijateljev mladine, v športnih klubih, bolnišnicah ...,
- predstavljanje splošnih knjižnic kot kulturno-izobraževalnih centrov, kjer se odvijajo različne brezplačne dejavnosti za otroke in mladino, za družine in za odrasle,
- spodbujanje k nakupu, izmenjavi (oz. darovanju) knjig; raziskave kažejo, da bogato domače kulturno okolje (še posebej število knjig) prispeva k dvigu bralne kulture in bralne pismenosti; enako velja za knjižnice v vrtcih in šolah,
- omogočanje večje dostopnosti do bralnega gradiva (npr. vzpostavitev bralnih kotičkov v različnih prostorih, kjer se zbirajo otroci in mladi, pa tudi starejši: učilnice, igralnice, čakalnice ...) – dostopnost bralnega gradiva spodbuja k branju,
- vključevanje različnih ciljnih skupin v gibanja, programe, projekte, ki že delujejo na področju bralne kulture (Bralna značka®, bralni klubi ...), ki jih izvajajo kulturne in izobraževalne ustanove po vsej Sloveniji,
- ozaveščanje o tem, da je branje večšina, ki jo moramo razvijati z vsakodnevno uporabo, da postanemo in ostanemo dobri bralci, ter da je za posameznika pomembno tako branje za zabavo kot branje za znanje,
- vključevanje ranljivih skupin, ki potrebujejo prilagojene načine branja (lahko branje).

Pobudniki akcije predlagamo, da se **na nacionalni ravni vzpostavi spletno stran**, kjer bi lahko vsi (otroci in mladi, družine, starejši, vzgojno-izobraževalni zavodi, kulturne ustanove ...) s primernim brskalnikom dobili informacije o dogajanju v njihovem ožjem okolju oziroma informacije o nacionalnih/regionalnih dogodkih. Predlagamo, da spletno stran vzpostavi eden od nacionalnih javnih zavodov/agencij.

Vse sodelujoče ustanove bi izvajale različne bralne dejavnosti, ki spodbujajo bralno kulturo (branja pisateljev, branja drugih znanih oseb in prostovoljcev, pripovedovanje pravljic, igralne urice s knjigo, okrogle mize ali razprave o prebranih knjigah, razstave ilustracij ...).

Dejavnosti bi potekale v vzgojno-izobraževalnih zavodih, splošnih knjižnicah, knjigarnah in drugih kulturnih ustanovah (muzejih, gledališčih, galerijah ...), v okviru društev in zvez prijateljev mladine, v centrih za mladostnike, medgeneracijskih in večgeneracijskih centrih ..., lahko tudi v podjetjih, ki bi se pridružila pobudi, po vsej Sloveniji in v zamejstvu.

V nadaljevanju predstavljamo nekaj primerov dejavnosti nacionalnega meseca skupnega branja 2018 v času od 8. 9. – 8. 10., pričakujemo pa, da bi ob podpori in sodelovanju spodaj naštetih ustanov, to znatno presegli.

- **10. septembra** bo v Cankarjevem domu v Ljubljani **nacionalni strokovni posvet BEREMO SKUPAJ**, ki ga Bralno društvo Slovenije organizira v sodelovanju z Društvom Bralna značka Slovenije – ZPMS, Zvezo bibliotekarskih društev Slovenije, Mestno knjižnico Kranj, Andragoškim centrom Slovenije, Cankarjevim domom, Zvezo splošnih

knjižnic in Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti. Posvet sofinancira Javna agencija za knjigo RS. V programu posveta bodo vključeni predstavniki različnih projektov in programov, ki spodbujajo družinsko pismenost in bralno kulturo.

- **17. septembra**, na **dan zlatih knjig**, bo Društvo Bralna značka Slovenije ZPMS tradicionalno **začelo bralno sezono**. Ob tej priložnosti bodo v vrtcih, šolah, knjižnicah, pod okriljem društev in zvez prijateljev mladine ... potekale številne bralne dejavnosti, skupaj poimenovane kar **BRALNI MARATON** (javna branja poezije, nastopi avtorjev, podarjanje/menjava knjig ...). Pomemben del bralnih spodbud na nacionalni ravni je razdelitev darilnih knjig prvošolcem v Sloveniji, zamejstvu in slovenskem zdomskem/izseljenskem prostoru, ki pomeni neposredno povabilo k družinskem branju. Na šestih osnovnih šolah po Sloveniji in v zamejstvu bodo prvošolcem knjige podelili slovenski avtorji. Darilni knjižni program sofinancira Javna agencija za knjigo RS, podpirajo pa ga sponzorji in donatorji.
- **27. septembra** bo Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS v Murski Soboti v okviru srečanja slovenskih mladinskih pisateljev Oko besede pripravilo tradicionalni **seminar za vzgojitelje in učitelje**. Na seminarju, ki je letos posvečen kulturni dediščini, bodo predstavljeni različni vidiki snovne in nesnovne dediščine: razvoj pisav, književnih motivov in avtorjev, ki so pomembno zaznamovali slovensko kulturo.
- Slovenska sekcija IBBY bo **septembra** spet opozorila na **bralnospodbujevalno akcijo**, ki jo je pripravila ob letošnjem evropskem letu kulturne dediščine in je namenjena kulturni dediščini Slovenije, še posebej Ivanu Cankarju. Z akcijo vabi k branju v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, v splošnih in šolskih knjižnicah, knjigarnah, medijih idr., tako otroke in mladino kot odrasle in starejše; spodbuja zasebno branje oz. posameznike, skupine, javnost ...
- Mestna knjižnica Kranj bo **septembra** organizirala **skupno srečanje vseh članov 21. bralnih skupin**, kjer bodo brali in se pogovarjali o prebranem. Na srečanje bodo povabili tudi avtorja knjige, ki jo bodo prebrali v vseh skupinah.
- Društvo slovenskih pisateljev bo **septembra** prirejalo **literarne matineeje v lahkem branju** za uporabniki CUDV-jev, na katerih bodo ti brali skupaj z uveljavljenimi slovenskimi književniki. Dogodke bomo organizirali v sodelovanju z Društvom za prilagojeno obliko komuniciranja Labra.
- **27. in 28. septembra** bo Zveza bibliotekarskih društev Slovenije v Mariboru organizirala **strokovno posvetovanje** z naslovom **STANDARDI IN KNJIŽNICE**. V sklopu tega dogodka bodo predstavljena tudi Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice 2018-2023, ki jih je v letošnjem letu sprejel Nacionalni svet za knjižnično dejavnost in v veliki meri gradijo na knjižnici kot spodbujevalki bralne kulture in bralne pismenosti.
- **5. oktobra** bo Mariborska knjižnica v Mariboru pripravila dan predavanj z naslovom **BRANJE ZA ŽIVLJENJE**. Dopoldne se bo odvil motivacijsko srečanje z mladostniki,

popoldne pa se bo na odru zvrstilo šest strokovnjakov, ki bodo skozi različna strokovna področja predstavili pomen branja za življenje. Dogodek bo namenjen različnim starostnim skupinam. Udeležba na vseh predavanjih bo brezplačna.

Pobudo za podporo in sodelovanje naslavljamo na:

- Javno agencijo za knjigo RS,
- Ministrstvo za kulturo,
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,
- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve,
- Ministrstvo za zdravje in Nacionalni inštitut za javno zdravje,
- Ministrstvo za infrastrukturo,
- predsednika Republike Slovenije, g. Boruta Pahorja,
- varuhinjo človekovih pravic, ga. Vlasto Nussdorfer,
- Andragoški center Slovenije,
- Zavod RS za šolstvo,
- Pedagoški inštitut,
- Zvezo prijateljev mladine Slovenije,
- Slovensko fundacijo za UNICEF,
- CMEPIUS,
- Center za poklicno izobraževanje,
- Center šolskih in obšolskih dejavnosti,
- Slovensko nacionalno komisijo za UNESCO,
- Narodno in univerzitetno knjižnico Slovenije,
- Društvo slovenskih književnih prevajalcev,
- Društvo slovenskih literarnih kritikov,
- Javni sklad za kulturne dejavnosti RS,
- Društvo slovenskih založnikov,
- Gospodarsko zbornico Slovenije: Zbornico knjižnih založnikov in knjigotržcev,
- založbe, knjigarne, tiskarne,
- Slavistično društvo Slovenije,
- Slovensko društvo pedagogov,
- Zvezo društev pedagoških delavcev Slovenije,
- Skupnost centrov za socialno delo,
- Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Maribor,

- Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše v Ljubljani,
- Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše v Kopru,
- Združenje upravnih delavcev,
- Skupnost socialnih zavodov Slovenije,
- visokošolske organizacije, še posebej pa: Filozofska fakulteta in Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani; Filozofska fakulteta in Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru in Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem,
- Slovensko univerzo za tretje življenjsko obdobje,
- Olimpijski komite Slovenije,
- Skupnost občin Slovenije in vse občine, še zlasti prejemnice naziva *Branju prijazna občina*,
- Cankarjev dom,
- RTV Slovenijo ter druge nacionalne, regionalne in lokalne medije,
- večje slovenske časnike: Delo, Dnevnik, Večer, Gorenjski glas, Primorske novice, Dolenjski list ...,
- revije in ustanove s področja bralne kulture, ki jih sofinancira Javna agencija za knjigo RS
- itn.

V upanju, da boste brali skupaj z nami, vas lepo pozdravljamo.

Mag. Savina Zwitter, predsednica Bralnega društva Slovenije, l. r.

Dr. Dragica Haramija, predsednica Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS, l. r.

Dr. Sabina Fras Popovič, predsednica Zveze Bibliotekarskih društev Slovenije, l. r.

Breda Karun, direktorica Mestne knjižnice Kranj, l. r.

Ivo Svetina, predsednik Društva slovenskih pisateljev, l. r.

Mag. Tilka Jamnik, predsednica Slovenske sekcije IBBY, l. r.

Vesna Horžen, predsednica Zveze splošnih knjižnic, l. r.

Dragica Turjak, direktorica Mariborske knjižnice, l. r.

Mag. Teja Zorko, direktorica Mestne knjižnice Ljubljana, l. r.